

Декан Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, на основу чл. 53. и 73. Статута Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, и члана 15. ст. 3 Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта, донео је 24.07.2020. године

РЕШЕЊЕ

Ставља се на увид јавности урађена Докторска дисертација и Извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Игора Митровића, студента докторских академских студија, под називом:

"Социолошка јуриспруденција Роска Паунда"

објављивањем на Сајту и у Библиотеци Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, а Извештај Комисије и на Сајту Универзитета у Крагујевцу, у трајању од 30 дана.

Образложење

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Игора Митровића образована Одлуком Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, Број: IV-02-316/26 од 10.06.2020. године, доставила је Факултету Извештај о оцени урађене Дисертације (Број: 1810 од 09.07.2020. године). Уз Извештај, Комисија је доставила и примерак урађене докторске дисертације.

Сагласно чл. 40. став 8. Закона о високом образовању ("СГ РС" бр. 88/17...67/19) чл. 46. Статута Универзитета у Крагујевцу и чл. 53. Статута Факултета, чл. 15. ст. 2 Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта (2017) и Правилника о изменама и допунама Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу (2018), по добијеном позитивном мишљењу надлежних органа Универзитета у Крагујевцу, Факултет ставља на увид јавности достављени Извештај.

Имајући у виду наведено донео сам решење како гласи у диспозитиву.

Доставити:

- Сајт и Библиотека,
- Универзитет у Крагујевцу,
- Архива.

ДЕКАН

Проф. др Драган Вујисић

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ			
ПРЕДСЕДНИК: 09.07.2020			
Срп. јез.	Срп.	Срп.	Срп.
1810			

Предмет: Извештај о урађеној докторској дисертацији „Социолошка јуриспруденција Роска Паунда“ кандидата Игора Митровића.-

Одлуком Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу бр. IV-02-316/26 од 10.06.2020. године формирана је Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације под насловом „Социолошка јуриспруденција Роска Паунда“ кандидата Игора Митровића, у саставу: проф. др Дејан Матић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област за Теорију државе и права, председник Комисије; проф. др Сава Аксић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици за ужу теоријско-правну научну област, члан Комисије; доц. др Драгана Ђорић, доцент Правног факултета Универзитета у Новом Саду за ужу теоријско-правну научну област, члан Комисије.

На основу прегледа и анализе урађене докторске дисертације, Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

І ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Основни биографски подаци

Кандидат Игор Митровић је рођен 1978. године у Приштини. У истом граду завршио је основну школу и „Прву Приштинску гимназију“. На Правном факултету Универзитета у Приштини стекао је звање дипломираног правника 2000. године, а докторске академске студије на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу уписао је 2012. године на ужој јавноправној и теоријскоправној научној области.

У досадашњем периоду радио је у јавним и приватним предузећима. Први радни однос засновао је у ОСЗ „Приштина“, након чега се запослио у Пореској Управи у

Београду, радећи на правничким пословима. Годину рада је био ангажован у правној служби предузећа за производњу, трговину и услуге „М-Ком“, д.о.о. из Београда. Након положеног правосудног испита, уписан је у именик адвоката Адвокатске коморе Београда 2006. године. Адвокатуром се активно бавио до 2014. године, када је Одлуком Скупштине градске општине Чукарица постављен за Општинског правобраниоца ГО Чукарица.

Говори енглески и руски језик.

2. Научно-истраживачки рад кандидата

У досадашњем периоду кандидат је објавио следеће радове:

- И. Митровић, Јавност рада Уставног суда Републике Србије, Трендови у пословању, ISSN (Štampano изд.)2334-816X; ISSN(Online)2334-8356, ВПШ струковних студија „Проф.др Радомир Бојковић“- Крушевац, Св. 1, бр. 11, 2018, 61-68. – М53
- И. Митровић, Трендови у пословању, ISSN (Štampano изд.)2334-816X; ISSN(Online) 2334-8356, ВПШ струковних студија „Проф.др Радомир Бојковић“- Крушевац, год. 7, бр. 13, 2019, doi: 10.5937/trendpos1901085M стр. 85-94.
- И. Митровић, Потраживања из радног односа кроз судску праксу, Трендови у пословању, ISSN (Štampano изд.) 2334-816X; ISSN(Online)2334-8356, ВПШ струковних студија „Проф.др Радомир Бојковић“- Крушевац, год. 8, бр. 15, 2020, стр. 22-27.
- И. Митровић, Социолошка јуриспруденција, Правни став, РДП „Шумадија“, Крагујевац, Год. 1. Бр. 1. 2017, ISSN 2560-5305, РДП „Шумадија“, Крагујевац, 2017, стр. 71-81.

**II ОЦЕНА РАДА У СКЛАДУ СА КРИТЕРИЈУМИМА ПРАВИЛНИКА
УНИВЕРЗИТЕТА О ПРИЈАВИ, ИЗРАДИ И ОДБРАНИ ДОКТОРСКЕ
ДИСЕРТАЦИЈЕ, ОДНОСНО ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА (чл. 14.
ст. 10)**

1. Опис докторске дисертације

Докторска дисертација „Социолошка јуриспруденција Роска Паунда“ кандидата Игора Митровића има укупно 180 страница (формат А4, маргине 2,5 цм, фонт Book antiqua, 12 (фусноте 10), проред 1,5 (фусноте 1), технички прегледно сређених у складу са Правилником о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, односно докторског уметничког пројекта Универзитета у Крагујевцу. Докторска дисертација има: насловну страну, идентификациону страницу, апстракт (на српском и енглеском језику), садржај, наслове делова рада, текст од укупно 176 страница, литературу (6 страница), биографију и неопходне изјаве.

Структуру рада чине следеће целине:

УВОД

I ДЕО ЖИВОТ И ДЕЛО РОСКА ПАУНДА

I.1. Породични живот

I.2. Универзитетска каријера

I.3. Правно списатељство

II ДЕО СОЦИОЛОШКА ЈУРИСПРУДЕНЦИЈА

II.1. Настанак и развој

II.2. Социолошка јуриспруденција и социологија права

II.3. Социолошка јуриспруденција и филозофија права

II.4. Социолошка јуриспруденција, правни позитивизам

и природно право

III ДЕО ПОЈАМ ПРАВА У СОЦИОЛОШКОЈ ЈУРИСПРУДЕНЦИЈИ

III.1. Трипартитна структура Паундовога разумевања права

III.2. Право и социјални интереси

III.3. Социологија правосуђа

III.4. Адвокатска професија

IV ДЕО МЕСТО СОЦИОЛОШКЕ ЈУРИСПРУДЕНЦИЈЕ У

САВРЕМЕНОЈ ПРАВНОЈ ТЕОРИЈИ

IV.1. Америчка јуриспруденција XXI века

IV.2. Домаћа наука о Паундовој социолошкој јуриспруденцији

V ДЕО САВРЕМЕНИ ПРАВНИ ПОРЕДАК СРБИЈЕ ИЗ УГЛА

СОЦИОЛОШКЕ ЈУРИСПРУДЕНЦИЈЕ

ЗАКЉУЧАК

ЛИТЕРАТУРА

Докторска дисертација садржи: увод, пет делова, закључак и литературу.

У Уводу (1-9. стр) садржани су одређење предмета и циљева истраживања, успостављене хипотезе и хипотетички оквир, коришћена методологија приликом спроведеног научног истраживања и план излагања рада. У уводном делу образложена је потреба спроведеног истраживања уз представу о досадашњим истраживањима посвећеним Паундовој социолошкој јуриспруденцији.

Први део (9-25. стр) посвећен је животу и делу Роска Паунда кроз анализу његовог породичног живота, универзитетске каријере и правног списатељства, како и гласе наслови посебних одељака у оквиру овог дела дисертације. С обзиром да се теоријски правац социолошке јуриспруденције неизоставно наслања на Роска Паунда, онда је кандидат и препознао основни ред културе академског писања у томе да се на самом почетку, дакле, већ у првом делу рада, посвети пиониру-утемељивачу ове школе правне мисли. Тај део насловљен је класичном формулом „Живот и дело Роска Паунда“, а структурално додатно раподељен на три подцелине: „Од ботанике до права“, „Универзитетска каријера“, „Правно списатељство“. Предоченим насловима учињен је напор да се већ на први, умно-читалачки поглед, спозна интересантност, али и импозантност теоретичара, који се представља. Оно што Паунда иницијално чини атипичним у односу на већину других стваралаца у правној науци јесте чињеница да је ботаничар, који се судбоносним сплетом околности обрео, али и доказао на терену права. Доказао се, како у пољу универзитетске каријере, тако и у богатом стваралачком опусу, кроз правно списатељство.

Други део рада (25-73. стр) са насловом „Социолошка јуриспруденција“, представља наставак претходног дела, чиме се обезбеђује логичка веза између структуралних јединица. Јер, ако је неспорно да је Паунд примарни стваралац социолошке јуриспруденције, онда је логички усаглашено започети део након обраде његовог лика и дела, управо тим основним продуктом његовог стваралаштва. А најрепрезентативнији резултат Паундовога дејствовања јесте управо овај теоријски правац. Стога, садржински посматрано, теоријско-истраживачком анализом социолошке јуриспруденције, истовремено се објашњава и дејствовање њеног идејног зачетника. У циљу потпуног овладавања овим делом рада, извршено је посебно раздвајање социолошке јуриспруденције од социологије права, али и њено разлучивање у односу према позитивизму и природном праву. То значи да други део рада обухвата четири уже систематске јединице: „Настанак и развој“, „Социолошка јуриспруденција и социологија права“, „Социолошка јуриспруденција и филозофија права“, и „Социолошка јуриспруденција, правни позитивизам и природно право“.

„Појам права у социолошкој јуриспруденцији“ је наслов трећег дела (73-120. стр), којим се одсликава централна суштина истраживања. И иначе се може сматрати да је поимање права највећи изазов са којим се право суочава. То суочавање права са самим собом показује његово теоријско богатство. Фонд теорије права је несумњиво оплемењен и Паундовом формулом разумевања права, која представља резултат његове инвентивне намере да га, у процесу „ауторске мисаоне власти“ дубоко засади у друштвену основу, откривајући му социјалну функцију и димензији. Овај део суштински одражава тему „Паунд о појму права“, па опстајући на линији идеје о анализи његовог разумевања права, трећи део је систематизован кроз четири одељка: „Трипартитна структура Паундовога разумевања права“, „Право и социјални интереси“, „Социологија правосуђа“ и „Адвокатска професија“.

Четврти део (120-148. стр) „Место социолошке јуриспруденције у савременој правној теорији“ је у функцији планираног доказивања хипотетичког става о томе да се налазимо на теоријској равни непревазиђених и виталних ставова у савременој правној науци, због чега је овај део расподељен на две подцелине: „Америчка јуриспруденција XXI века“, и „Домаћа наука о Паундовој социолошкој јуриспруденцији“. Овакву шему четвртог дела аутор заснива на три најрелевантнија научно-академска простора са становишта интереса планираног истраживања у овом раду. Рођена на америчком тлу,

прихваћена и проширена на европском поднебљу, свакако да није заобишла ни српске научне просторе.

“Савремени правни поредак Србије из угла Социолошке јуриспруденције” је наслов петог дела (148-158. стр), чија је улога вишедимензионална. Самом чињеницом да се кандидат определио за анализу релевантних сегмената српског правног поретка са становишта социолошке јуриспруденције, конкретан позитивно-правни поредак третиран је у форми огледа за проверу примењивости теоријских достигнућа и порука које шаље Социолошка јуриспруденција. Посебно одређење појединих елемената правног поретка Републике Србије је уподобљено најтипичнијим ставовима Роска Паунда и Социолошке јуриспруденције, уз садржински посебну обраду правосуђа и адвокатури.

У Закључку (158-170. стр) кандидат је, у складу са класичном методолошком концепцијом научног истраживања, извео достигнућа до којих је дошао извршене истраживачке анализе, уз идентификацију посебне мисаоно-логичке локације за представу о разумевању социолошке јуриспруденције, која је Паундов научни производ, али и самостално оформљен и стабилизован правац у оквирима савремене теорије права.

Тиме ће се исказати и посебан респект у оквиру успостављене структуре рада према једном знаменитом америчком теоретичару права, кога је научна литература знала описати и као генијалног правног теоретичара. Његова генијалност превазилази оквире америчког научног простора, па се простира до универзалних равни. Како је то Триво Инђић истицао, Паунд је био највећи амерички правник и један од водећих правних генералиста уопште. Реч је о знаменитом америчком теоретичару права светског гласа, који је окарактерисан као генијални правни теоретичар, који је узбуркао, освежио и просветио развијање правне теорије, не само на северноамеричком академском тлу, већ и на универзалном научно-правном простору. Био је на гласу на је „највећи амерички правник и један од водећих правних генералиста уопште“.

2. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у научној области

У односу према стању истраживања у научној области теорије државе и права када је у питању одабрана и обрађена тема ове докторске дисертације, може се запазити

да постоји недовољан број научних и стручних радова, посвећених социолошкој јуриспруденцији Роска Паунда. Ова празнина се само делимично и потпуно недовољно скромно попуњава озбиљним предговорима, на које наилазимо у преведеним Паундовим деловима. Међу ауторима, који су показали интересовање за овај теоријски опус истичу се Т. Инђић, М. Марјановић, Г. Вукадиновић и пар млађих истраживача. На радове нивоа докторске дисертације или магистарске тезе на предметну тему у домаћој правној науци се не наилази прегледом релевантне литературе. Доступни радови који се непосредно односе на Паундову социолошку јуриспруденцију тичу се, пре свега, анализе позиције социолошке јуриспруденције у односу према социологији права или обухватају анализу његовог животног и библиографског опуса. Овакво стање у правној књижевности дало је за право кандидату да се упусти у истраживање оног дела савремених правних теорија, за који се може рећи да представља још увек неистражено или недовољно истражено подручје. Тако се у домаћој правној науци у првој половини двадесетог века наилази тек на рад Н. Катичића (1937), професора Правног факултета у Загребу који скреће пажњу на значај Роска Паунда и његових идеја за правну науку.

Домаћи простори ће тек пред крај прошлог века значајније открити Паунда великим издавачким подухватом (1996. и 2000. ЦИД Подгорица, Службени гласник Београд) и напором аутора предговора овом издању. Реч је о Т. Инђићу, који је успео да педантном прегледношћу уведе научну јавност у основне црте лика и дела Роска Паунда. Паунд је привукао пажњу и једном од водећих српских теоретичара, филозофа и методолога права – С. Врачару, који се (у последњој деценији свог животног и радног века) потрудио да напише својеврсни поговор и заокружи представу о Паундовом списатељству и теорији социолошке јуриспруденције.

Социолог права Ј. Станковић поклања пажњу Паунду приликом представљања тематске целине о суду и примени права, посебним делом посвећеним његовој концепцији, поред представа о О. В. Холмсу, К. Љуелину и Џ. Френку. Треба истаћи и напор Новосадске асоцијације за теорију, етику и филозофију права објављивањем посебног зборника радова посвећеног савременој америчкој јуриспруденцији XX века (2006). Од домаћих прегалациа правне науке треба истаћи Г. Вукадиновић, Д. Митровића, М. Марјановића, С. Бељанског, поред већ истакнутог Ј. Станковића, који су се спорадично бавили мањим деловима Паундовог идејног опуса. Осим назначених аутора, треба напоменути да је и крагујевачки професор права, Т. Подгорац посветио

одређену пажњу проучавању Паундовог разумевања права, назвавши је „паундовском“ концепцијом права. Релативно свежија истраживања на нивоу докторских дисертација указују нам да се полако показује интерес за анализирање Паундове концепције социолошке јуриспруденције, те истакнимо дисертације Д. Бановића, Б. Спаића и Т. Перић.

Сходно изнетом прегледу актуелног стања у научној области теорије државе и права очито је да се овом докторском дисертацијом попуњава недовољно истражен простор, који је значајан за теоријски развитак правне науке.

3. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у научној области

Докторска дисертација „Социолошка јуриспруденција Роска Паунда“ кандидата Игора Митровића представља резултат самосталног оригиналног научног истраживања у области теорије државе и права и посебног дела савремених правних теорија.

У образложењу предложене теме докторске дисертације, кандидат на јасан и недвосмислен начин дефинише предмет истраживања. Указано је на бројне теоријске и практичне проблеме који се појављују у вези са предметом истраживања, на основу чега су постављени и јасни циљеви истраживања. Затим су, на основу формулисаних циљева, одређене хипотезе, а које су све јасне, проверљиве и адекватне предмету истраживања. Приликом проверавања постављених хипотеза, а ради реализације формулисаних циљева истраживања, кандидат ће користити адекватне методе и изворе података, пре свега бројну литературу, односно радове домаћих и страних аутора. Може се закључити да је у питању један објективан, систематичан и доследан приступ предложеном предмету истраживања.

У складу са успостављеном идејном структуром планираног истраживања, кандидат је успоставио правилан методолошки комплекс, у складу са предметом и циљевима истраживања. Настала у мисаоном миљеу практицизма америчке филозофије, социолошка јуриспруденција потребује такав методолошки инструментаријум, који се темељи на стандардној методологији примереној теоријско-правној и социолошкој теми рада. Применом анализе и синтезе, индукције и дедукције, али и дијалектичке анализе, обезбеђено је утврђивање основних објективних

законитости појава које ће се истражити. Употребом индуктивне методе третиране су одређене појединачне чињенице, онако како је то чинио и сам Паунд, како би се из масе тих конкретних случајева могле потврдити и утврдити заједничке особине и узрочне везе од значаја за успостављање теорије друштвеног интереса у односу према правног поретку и праву. С друге стране, општи теоријски ставови социолошке јуриспруденције подвргнути су проверљивој анализи, приликом третирања српског позитивно-правног поретка (односно, појединих његових сегмената, а ту пре свега мислимо на правосуђе, судство и адвокатуру) из угла социолошке јуриспруденције. Аутор је одговорио изазовном захтеву научног истраживања, који је можда и најсликовитије изразио академик М. Марковић истакавши нужност да се наука мора служити индуктивно-дедуктивним и емпиријско-рационалним методама, уколико жели оставити у наслеђе тековине трајног значаја. Употребом апстрактног метода обезбеђено је остваривање истраживачких циљева у смислу теоријских проблема социолошке јуриспруденције као полазне и путоказне линије. Примена правне методологије (догматско-нормативни) посебно су обележени они делови у структури докторске дисертације, којима је истражена примена ставова социолошке јуриспруденције на конкретан савремен позитивно-правни поредак.

4. Преглед остварених резултата кандидата у научној области

У свом досадашњем раду кандидат Игор Митровић је објавио неопходан број радова, сходно законским, универзитетским и факултетским прописима којима су регулисана питања израде и одбране докторске дисертације. Радови припадају теоријскоправној и јавноправној научној области, те је реч о некадашњој једној ужој научној области за коју се кандидат определио приликом уписа на докторске студије (јавноправна и теоријскоправна). Радови које је објавио су следећи:

- И. Митровић, Јавност рада Уставног суда Републике Србије, Трендови у пословању, ISSN (Štampano изд.)2334-816X; ISSN(Online)2334-8356, ВПШ струковних студија „Проф.др Радомир Бојковић“ - Крушевац, , Св. 1, бр. 11, 2018, 61-68. – М53
- И. Митровић, Немogućnost принудног извршења на непокретној имовини јавних предузећа и друштва капитала чији је оснивач Република Србија, Трендови у пословању, ISSN (Štampano изд.)2334-816X; ISSN(Online)2334-8356, ВПШ струковних студија „Проф.др

Радомир Бојковић"- Крушевац, год. 7, бр. 13, 2019, doi: 10.5937/trendpos1901085M стр. 85-94.

- И. Митровић, Потраживања из радног односа кроз судску праксу, Трендови у пословању, ISSN (Štampano изд.)2334-816X; ISSN(Online)2334-8356, ВПШ струковних студија „Проф.др Радомир Бојковић“- Крушевац, , год. 8, бр. 15, 2020, стр. 22-27.

- И. Митровић, Социолошка јуриспруденција, Правни став, РДП „Шумадија“, Крагујевац, Год. 1. Бр. 1. 2017, ISSN 2560-5305, РДП „Шумадија“, Крагујевац, 2017, стр. 71-81.

Теме наведених објављених радова спадају у шири корпус тема које се доводе у истраживачку везу са проблемима социолошке јуриспруденције и примењивости њених основних постулата на позитивно-правне поретке.

5. Оцена испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Докторска дисертације „Социолошка јуриспруденција Роска Паунда“ кандидата Игора Митровића задовољава квалитативне и квантитативне критеријуме прописане прописима Универзитета у Крагујевцу и Правног факултета. Садржина докторске дисертације је структурално правилно распоређена на логички повезане делове и одељке. Правилно је успостављен хипотетички оквир и дат закључни одговор на хипотетичке изазове. Академски стил писања је на квалитетном списатељском нивоу; извршен је правилан избор методолошких поступака који су примењивани током истраживања. Изнети ставови кандидата у докторској дисертацији су научно засновани и утемељени.

У односу на пријављену тему, кандидат је успешно испунио обим и квалитет садржине докторске дисертације. Мишљења, ставови и закључци изведени у докторској дисертацији изложени су на научно утемељен и проверљив начин, чиме је постигнут ефекат прегледне прецизности дисертације и кандидата ка адресатима, односно, научној, сручној и друштвеној јавности.

6. Научни резултати докторске дисертације

Ова докторска дисертација настала је мотивисана истраживачким изазовом обраде неколико значајних проблема и дилема које се, у теоријском смислу, везују за Роска Паунда - утемељивача посебног правца и пионира правне школе социолошке јуриспруденције. Спроведеним истраживањем оправдана је научна целисходност обрађене теме, а као резултат се појављује овладавање богатством идеја о разумевању права које нуди Паунд. Целовито овладавање истраженим проблемом омогућило је да се сублимира мисаона архитектура овог ствараоца на пољу теорије права, како би се финално могли успоставити значајнији резултати у оквирима социолошке јуриспруденције. Овај правац теоријско-правне мисли представља неодвојиви синоним за ауторство, којим располаже управо Паунд, па је очигледно да се мотиви очигледно преплићу и надовезују један на други. Сагласно методолошким правилима научног истраживања, кандидат је прво кренуо од личности и дела Роска Паунда, па већ од тог дела истраживања паралелно је посвећена пажња и анализи социолошке јуриспруденције. Јер, иако ова идеја није искључиво настала и остала заточена на нивоу њеног првобитног утемељења, њену суштину сазнајемо још приликом суочавања са Паундом. Природа овог правца правне мисли, научно конституисаног на терену америчке школе права, је таква да се налази у континуираном развоју, јер је њена прогресивност последица њене суштине. Социолошка јуриспруденција се неизоставно лоцира у оквирима друштвених темеља и оквира права, пратећи промене у „гибању“ увек живе и динамичне друштвене стварности, која је склона сопственој променљивости. Зато је у социолошкој јуриспруденцији садржано интензивно и импулсивно промишљање о праву које ће оправдавати своју друштвену улогу одговарајућим реакцијама на промене које се збивају унутар друштва.

Како се то у правној литератури истиче, у другој деценији XX века социолошка јуриспруденција се суочава са великим изазовима, јер је неопходно утврдити способне правно-регулаторне механизме, којима ће се успоставити хармоничан друштвени развитак, уз задовољење оправданих интереса појединаца, група и друштва у целини. У складу с тим, постоји посебан интерес за анализу савременог стања у оним деловима Паундове формуле, којима он темељи своје разумевање права. Условно прихватање стабилне егзистенције класичног разумевања правне норме и правног поретка у савременом периоду, не значи да не постоји потреба да се преиспитују и пропитују достигнути теоријски домети. Ово тим пре, доведу ли се основне правне категорије у

вези са изведеним и секундарним појмовима који су везани за правосуђе и управну форму поступка унутар судске власт. Ово питање се проблематизује управо захваљујући Паундовим промишљањима, а додатно је посведочено стањем савремених правних поредака чији друштвени оквири показују склоност ка интензивнијим цикличним променама, које би требало да су усмерене ка успостављању и стабилизацији демократских правних поредака. Свакако да се, с друге стране, могу евидентирати и прелаз из недемократске форме друштва у новој, а заправо иновираној варијанти опет недемократских поредака унутар друштва. Осим политичких и правних аспеката ових промена, потребно је имати у виду и економске потешкоће са којима се суочавају савремена друштва, у виду мањих, али и већих, па тиме и знатно опаснијих економских криза, које могу проузроковати негативне последице огромних размера. У амбијенту таквих услова, основано се може поставити питање о позицији правосуђа, односно, питање његових капацитета да се понаша у складу са очекиваном теоријом реализације прихватљивих социјалних интереса. Зато је наклоност кандидата ка предметном истраживању очито условљена, између осталог, и због потребе да се стање правних поредака савременог друштва подвргне анализи са становишта социолошке јуриспруденције.

Након теоријске анализе социолошке јуриспруденције Роска Паунда, кандидат је обезбедио истраживачки основ да се развије идеја кроз период досадашње, једновековне егзистенције, тако да су успостављени релевантни ставови о њеној научној актуелности и одрживости. Заузимање става о виталности социолошке јуриспруденције је двојачко условљено. С једне стране, реч о је заинтересованости савремене правне теорије да се бави новим истраживањима ове школе, откривајући јој сазнате или недовољно сазнате идејне елементе, уз напор њеног адаптирања у контексту савремених теоријских достигнућа. И чини се да се, тим поводом, „неће наићи на проблем доказивања присутности социолошке јуриспруденције и Паундових ставова у савременом научном оквиру, јер је у новијој правној књижевности приметан интерес бављења овим проблемима. С друге стране, оправдано је мишљење да су Паундови ставови подобни да буду идејни основ за решавање многобројних проблема са којима се суочавају савремени правни пореци и савремена друштва.“

Анализирајући Паундову научну продуктивност у сектору социологије права на америчком тлу, Гурвич му признаје „разуђеност и деликатност“, али се критички осврће на поједине његове ставове и схватања, што ће предложено истраживање

додатно инспирисати. Спроведеним истраживањем у докторској дисертацији испоштована је потреба опредељења према термилошкој и појмовној позицији социолошке јуриспруденције у односу на социологију права, имајући у виду да Паунд с почетка XX века инсистира на аутономности социолошке јуриспруденције и њеној оделитости у оквиру друштвених наука. Заступницима социолошке јуриспруденције се упућују две основне примедбе. Прво се замера због „преокупираности проблемима правног поретка и судског и административног поступка, као и нашој одбојности да разматрамо теорије одвојено од њихове примене. Друго, замерају нашем претераном бављењу правним поретком у политички организованом друштву, уместо да се усредсредимо на поредак који је карактеристичан за све групе, асоцијације и односе. Ти начини мишљења које они критикују особени су за англо-америчког правника, образованог више у професионалној него у академској атмосфери и наученог да размишља у релацијама правосуђа у савремено политички организовано друштву.“

Следбеници школе социолошке јуриспруденције су запазили и евидентирали као основу и срж потребног проучавања одговор на питање о праву као специфичној форми средства за друштвену контролу. Сагласно томе, теорија друштвених интереса доминира у поступку мисаоног овладавања суштине коначности ауторитета права и правних норми. На тај начин, капацитет најауторитативнијег правила о понашању људи у друштвеној заједници обезбеђује само друштву, али не толико кроз формулу санкције, већ под условом да се испуни њена друштвена сврха. Делујући на фону таквог приступа, прагматизам и представља најприсутнију методолошку линију приликом обраде сложених проблема права од стране представника социолошке јуриспруденције, јер је неопходно одговорити на изазовност проблема откривања друштвене сврховитости правне норме. Таква анализа подразумева наглашено очекивање да ће правни акти поседовати функционалност; уколико не задовољавају очекивање друштва да ће се испунити претпостављена сврха, онда се имплицира потреба промене правног акта, како би он био додатно ревидиран у циљу задовољења друштвених интереса.

Након спроведеног класичног теоријског истраживања у формату ове докторске дисертације, извршена је и делотворна анализа оних делова савременог српског позитивно-правног поретка, који су опсервирани применом теоријских постулата Роска Паунда и социолошке јуриспруденције. У том смислу, примењена је теорија друштвених интереса приликом социолошке анализе одређених сегмената домаћег позитивно-правног поретка, као што су, на пример, правосудне професије,

међу којима ће се издвојити њихови препознатљиви професионални облици. Као нарочит резултат истиче се и допринос који је дат опсервацији посебног статуса адвокатске професије и њеног значаја у друштвеном животу.

Успешном анализом богатог Паундовога стваралачког опуса створен је стабилан основ за представљање теоријских домета социолошке јуриспруденције истицањем најрелевантнијих ставова поводом теоријског третмана права и правних појава. Напор извођења социолошке јуриспруденције из социологије права истовремено је значио и представу о њеним особеностима у односу на филозофију права, на позитивно право и на природно право. Изведена је интересантна истраживачка конструкција провером таквих ставова и схватања у односу према савременом позитивно-правном поретку, како уопште, тако и у случају Србије. Успостављен истраживачки план да се свеобухватно приступи овој правној школи подразумевао је анализу Паундових мисаоних оквира и утицај који је извршио на друге делове теоријских посленика и теорију права у целини, уз адекватну проверу на терену једног позитивно-правног поретка, применом принципа и домета социолошке јуриспруденције.

Како то кандидат исправно наводи, Паунд се успешно представио и као изузетан изданак америчке јуриспруденције, коју је оплеменио и обогатио својим схватањима у оквиру социолошке јуриспруденције. Својим размишљањима, схватањима и ставовима, Паунд није остављао равнодушним многобројне посленике правне мисли. Испровоцирао је да разматрање његових идеја траје читав један век. Наравно, не ради се о импулсу реаговања правне науке, који је присутан када се, на пример, разматра Келзен, али сматрамо да савремена правна наука има све израженији интерес и потребу да не превиди одређене идеје Роска Паунда.

Постигнути циљеви током планираног истраживања садржани су у становишту о томе да социолошкој јуриспруденцији припада статус аутономног правца у оквиру постојећих правних школа, који се не може сврстати у оквиру социологије права или неке друге изворне правне теорије. Осим тога, циљна тежња свеобухватног овладавања социолошком јуриспруденцијом подразумевала је и примарно овладавање Паундом и његовим схватањима. Дефинисање проблема предмета социологије права такође не оставља равнодушним правну мисао, јер, како је то више пута истакнуто у правној литератури, ни социологија, али ни правне науке немају једнородни карактер. Социолошка јуриспруденција прати стари спор поводом социологије права. Наиме,

спорења се тичу самог одређења и позиционирања социологије права, па је једни сврставају у оквирима теорије државе и права, а други као помоћну дисциплину социологије права. Из тих разлога је уочљиво двоструко оријентисање социологије права, у смислу социолошке или правничке дисциплине. Социолошка јуриспруденција припада разумевању у контексту правне науке, јер се чини напор да се правне појаве разматрају из угла функције коју оне врши у циљу обезбеђивања одређених друштвених интереса, онако како их је презентирао и Роско Паунд у оквиру своје социолошке јуриспруденције.

Кандидат је на самом почетку конструисао хипотезе и успешно из одбранио. Основна хипотеза тиче се самосталности социолошке јуриспруденције, као посебног правца у оквиру теорије права и посебно у оквиру савремених правних теорија. Социолошку јуриспруденцију прати „судбина“ сложеног разумевања социологије права, али и правне науке, схваћене у њеном „чистом“ виду. Различитости у разумевању социологије права се свде на схватања од њеног доживљаја као посебне социологије до схватања као правне науке, односно, њеног посебног дела. Сходно томе, социолошкој јуриспруденцији треба додати још аутономнију позицију у односу на социологију права, јер су њени капацитети у односу према моћи третирања позитивног права још израженији. То, заправо, значи да је Панудово увођење социјалног интереса у правну науку значајно допринело да се развије специфичност социолошке јуриспруденције, при чему ништа мањи није утицај на развитак и социологије права. Али, оно што социолошку јуриспруденцију чини још особенијом јесте разгранатост више врста, тј. груписање интереса од индивидуалних, преко јавних до најширих, друштвених. Тиме се биће права схвата као друштвено биће, које је, како је Паунд то истицао, динамично и конфликтно.

Социолошка јуриспруденција Роска Паунда у праву не препознаје циљ, већ средство, те на тај начин и треба изучавати право. Као средство, право представља друштвени инструмент и механизам у служби добра, те оно није метасазнајна категорија, већ појам који мора бити друштвено контекстуиран, јер има социјалну функцију.

Оснивач социолошке јуриспруденције је Роско Паунд - може представљати самоподразумевајући аксиом нашег теоријског разумевања овог проблема. Такав хипотетички став поводом значајности Паундовога утемељивања социолошке јуриспруденције, кандидат је доказао спровођењем ове теорије кроз мишљења,

схватања и ставове других теоретичара, који су се бавили социолошком јуриспруденцијом.

Социолошка јуриспруденција поседује моћ да анализом појединачни позитивно-правни поредак и објективно право подвргне релевантној друштвеној критици, указујући на прихватљиве и неприхватљиве друштвене интересе. Упоређујући правни поредак са таквим интересима, социолошка јуриспруденција пружа одговор о његовом квалитету, предностима и недостацима, у смислу нужности сврхисходног усмеравања правног поретка у правцу реализације признатих друштвених интереса. Продирећи дубоко у друштвену суштину, подлогу и позадину правног поретка, социолошка јуриспруденција пружа одговоре на најсуптилнија питања друштвене суштине правног поретка, али и права у целини.

7. Примењивост резултата у теорији и пракси

Докторска дисертација "Социолошка јуриспруденција Роска Паунда" кандидата Игора Митровића представља целовиту и свеобухватну научно-истраживачку студију о значајном и сложеном теоријском проблему. Изведеном теоријском анализом постављеног проблема, одговорима на хипотетичке изазове, аутор је јасно и прегледно успео да апсолвира Паундову интерпретацију права, у контексту социолошке јуриспруденције.

Резултати ове докторске дисертације је вишеструко значајан и примењив. Њима ће се оплеменити постојећи корпус савремених правних теорија, социологије права, јуриспруденције и правне науке уопште. Тиме се ствара подобан научни основ да се резултати ове докторске дисертације користе приликом даљих теоријских истраживања на терену теорије права. Осим тога, а имајући у виду суштински значај социолошке јуриспруденције и њене могућности, практична примењивост резултата докторске дисертације биће присутна приликом истраживања конкретних сегмената унутрашњих домаћих правних поредака.

8. Начин презентовања резултата научној јавности

Резултати докторске дисертације "Социолошка јуриспруденција Роска Паунда" кандидата Игора Митровића биће представљани на домаћим и међународним научним и стручним скуповима (саветовањима, конференцијама, округлим столовима...).

Комисија сматра да је кандидат у прилици да резултате докторске дисертације представи и објављивањем посебних радова у научним и стручним часописима на више различитих тема у оквиру спроведеног истраживања.

Изведени закључци након спроведног истраживања стварају основ да се, уз прилагођавање самог академског стила писања широј публици, резултати докторске дисертације могу представити и у оквиру посебне монографске студије, што би било значајно за развој српске правне науке. Комисија је мишљења да има разлога да се размишља и у правцу креирања посебног наставног предмета на докторским академским студијама у оквиру уже научне области теорија државе и права, који би био насловљен као Социолошка јуриспруденција. Тим поводом је корисно користити се и одређеним деловима резултата докторске дисертације приликом осмишљавања курикулума таквог наставног предмета.

III ЗАКЉУЧНА ОЦЕНА КОМИСИЈЕ

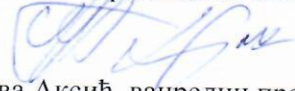
Комисија је једногласно оценила да докторска дисертација под насловом "Социолошка јуриспруденција Роска Паунда" кандидата Игора Митровића садржи оригинални научни допринос и да је подобна за јавну одбрану.

IV ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

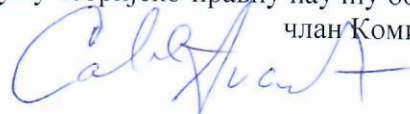
На основу извршене анализе и оцене рада, Комисија сматра да докторска дисертација под насловом „Социолошка јуриспруденција Роска Паунда“ кандидата Игора Митровића у потпуности испуњава услове за јавну одбрану и предлаже Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Крагујевцу и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу да прихвати овај Извештај и одобри јавну одбрану докторске дисертације.

КОМИСИЈА

др Дејан Матић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Крагујевцу
за ужу научну област Теорију државе и права,
председник Комисије;

проф. др Сава Аксић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Приштини са
привременим седиштем у К. Митровици
за ужу теоријско-правну научну област,
члан Комисије;

доц. др Драгана Ђорић, доцент
Правног факултета Универзитета у Новом Саду
за ужу теоријскоправну научну област, члан Комисије

